

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

තුනුකායි ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂ පත්‍රය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් හා වියදම් ගිණුම, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172(1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10(1) උප වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට තුනුකායි ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්‍රාව්‍යයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථය ද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ .

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව, 1.6.1 (ඉ) නිරීක්ෂණය හැර, ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳව විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාව සතු හා සභාව විසින් පරිහරණය කරන ඉඩම් 28ක වටිනාකම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	ප්‍රත්‍යාගණනය කර ගිණුම්ගත කිරීමට පියවර ගනු ලබන බව.	සියලු වත්කම් වටිනාකම් ඇතුළත්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ වැඩ අවසන් කර තිබූ රු.3,828,970ක ඉදිකිරීම් 02ක පිරිවැය හා ඉදිකිරීම් වියයත් 03ක එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීම් රු.1,312,830ක් ප්‍රාග්ධනික කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේදී ප්‍රාග්ධනික කිරීමට පියවර ගෙන ඇති බව.	කර්මාන්ත පිරිවැය නිවැරදිව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කළ යුතුය.
(ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ස්ථාවර තැන්පතු 05ක ශේෂ හා බැංකු සනාථන අනුව ශේෂ අතර එකතුව රු.1,839,592ක වෙනසක් පැවතුණි.	විවලනයන් ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට පියවර ගෙන ඇති බව.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.
(ඈ) ඒකාබද්ධ බැංකු ගිණුම් පද්ධති මගින් ලැබී තිබූ රු.836,309ක පොලී ආදායම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබීමෙන් වර්ෂයේ ආදායම් එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට පියවර ගෙන ඇති බව.	-එම-
(ඉ) 2023 වර්ෂයේ මිලදී ගෙන සවිකර තිබූ ජල පොම්පයේ පිරිවැය රු.988,019ක් ස්ථාවර වත්කම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.	-එම-	-එම-

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්ම වූ ආදායම රු. 25,634,492 ක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්ම වූ ආදායම රු. 20,085,939 ක් විය.

2.2 ආදායම් පරිපාලනය

2.2.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

සභාව විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

	2024				2023			
ආදායම් ප්‍රභවය	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	බිල්කළ ආදායම	රැස්කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	බිල්කළ ආදායම	රැස්කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය
	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.
වරිපනම් හා බදු	36,200	73,200	73,200	-	30,250	40,500	40,500	-
කුලී	14,101,214	13,400,088	12,422,888	977,200	13,046,850	12,668,497	12,201,447	467,050
බලපත්‍ර ගාස්තු	560,300	640,500	640,500	-	472,400	555,750	555,750	-
වෙනත් ආදායම් එකතුව	6,149,258	5,267,248	5,267,248	-	4,399,509	5,229,769	5,229,769	-
	<u>20,846,972</u>	<u>19,381,036</u>	<u>18,403,836</u>	<u>977,200</u>	<u>17,949,009</u>	<u>18,494,516</u>	<u>18,027,466</u>	<u>467,050</u>

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ ස්ථාවර තැන්පතු වල පවතින රු. 30,480,009ක ශේෂය උපයෝගී කර 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ IV පරිච්ඡේදයේ 108 වගන්තියේ සඳහන් පොදු උපයෝගීතා සේවාවන්ට අදාළ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වල නොයොදවා බැංකු පොලී ආදායම් ඉපැයීමේ අරමුණින් සභාව විසින් බැංකුවේ තැන්පත් කර තිබුණි.	ඉටු නොකළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එම අරමුදල් බැංකුවේ පවත්වාගෙන ගොස් තිබූ අතර වර්තමානයේ ක්‍රියාකාරකම්වල යොදවා ගනු ලබන බව.	ප්‍රාදේශීය සභා පනත ප්‍රකාරව, පොදු උපයෝගීතා සේවාවන්ට අදාළ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදවීමට පියවර ගත යුතුය.

- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ පසුගිය වර්ෂයේ සභාව විසින් අයවැය ප්‍රතිපාදන සලසා තිබූ රු.30,300,000ක් ව්‍යාපෘති 28ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ආරම්භ කර නොතිබුණි. ලංසු කැඳවා ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග සිදුකරමින් පවතින බව. ව්‍යාපෘති නියමිත කාලවකවානු තුළ ආරම්භ කර නියමිත දිනයන්ට අවසන් කර ජනතාවට ප්‍රතිලාභ ලබා දීමට පියවර ගත යුතුය.
- (ඇ) කඩකාමර 03ක් කුලියට දීමට පියවර නොගැනීමෙන් සභාවට වාර්ෂිකව රු.115,800ක ආදායම් අහිමි වී තිබුණි. කුලියට ලබාදීමේ කටයුතු සිදුකෙරෙමින් පවතින බව. කුලියට ලබාදීමට සුදුසු පියවර ගත යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
1915 අංක 15 දරන නිවාස ඉදිකිරීම් හා නාගරික සංවර්ධන ආඥා පනතේ 15(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව; පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූලව ගොඩනැගිලි ඉදිකර තිබේද යන්න තහවුරු කර අනුකූලතා සහතිකය (COC) නිකුත් කළයුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමට ලබාදුන් සංවර්ධන බලපත්‍ර 13ක් සඳහා අනුකූලතා සහතික ලබාදී නොතිබුණි.	ඉදිරි කාලයේදී අනුකූලතා සහතික නිකුත් කිරීමට පියවර ගනු ලබන බව.	අනුකූලතා සහතිකය ලබාදීමට පියවර ගතයුතුය.

3.3 වත්කම් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2015 දෙසැම්බර් 30 දිනැති අංක 2016/01 දරන මුදල් කොමිෂන් සභා චක්‍රලේඛයේ 1.1 ඡේදයට පටහැනිව සභාවට අයත් නොවන දේපළෙහි රු. 67,526,388ක පිරිවැයකින් ඉදිකිරීම් 05ක් සහ ප්‍රතිසංස්කරණ කාර්යයන් 05ක් සිදුකර තිබුණි.	ඉඩම් පවරාගැනීම් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බව.	ඉඩම්වල හිමිකාරීත්ව සම්බන්ධ විධිමත් ලිපිලේඛන ලබාගැනීමට පියවර ගතයුතුය.
(ආ) සභාව විසින් පරිහරණය කරනු ලබන වාහන 05ක් වර්ෂ 10 සිට 13කට අධික කාලයක සිට සභාවේ නමට මාරුකර ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	එම වාහන සඳහා වූ පොත් ලබාගත නොහැකි බව.	මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විමසා වත්කම්වල හිමිකාරීත්වය නිරවුල් කරගත යුතුය.

(ඇ) 2023 වර්ෂයේ කොම්පෝස්ට් පොහොර නිපදවීම සඳහා සභාව විසින් රු.1,146,000 කට මිලදී ගෙන තිබුණු ගස් ඇඹරීමේ යන්ත්‍රය වාර්තා කරන දින වන විටත් අදාළ කාර්යය සඳහා යොදවා ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.	කසල ඉතා අඩු ප්‍රමාණයකින් පවතින හෙයින් අඛණ්ඩව පොහොර නිපදවීමෙහි යොදවා ගත නොහැකි බව.	වත්කම් පූර්ණ වශයෙන් උපයෝජනය කිරීමට පියවර ගතයුතු අතර අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන වත්කම් මිලදී ගත යුතුය.
---	--	---

4. ගිණුම්කටයුතු භාවය සහ යහපාලනය

4.1 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සකස් කර තිබූ අයවැය ප්‍රකාරව ඇස්තමේන්තුගත ආදායම් සහ වියදම්, තථ්‍ය ආදායම් සහ වියදම් සමග සැසඳීමේදී ආදායම් විෂයන් 03ක සියයට 22 සිට සියයට 102ක් දක්වාත්, වැය විෂයන් 04ක සියයට 26ක සිට සියයට 85 ක් දක්වා විචලනයන්ද එක් මූලධන වැය විෂයක් සඳහා අයවැය ඇස්තමේන්තු වෙන්කර නොමැති වීමෙන්ද, අයවැය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස භාවිතා කර නොතිබුණි.	මෙවැනි වෙනස්කම් සිදුනොවන අයුරින් ඉදිරියේදී අයවැය සකස් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන සැලැකිලිමත් ලෙස අයවැය සකස් කළයුතුය.